

**Stanowisko Zarządu Związku Miast Polskich
w sprawie**

ciągłości działania gminy po wygaśnięciu mandatu wójta (burmistrza, prezydenta) w trakcie kadencji

W związku ze skandalicznymi opóźnieniami przy powołaniu przez b. premiera osób pełniących funkcję organu wykonawczego miast i gmin w miejsce osób wybranych do Sejmu i Senatu RP w dniu 15 października, a także stosowaniem przy tych decyzjach niejednorodnych, nie merytorycznych kryteriów, co skutkuje w części przypadków perturbacjami i nieciągłością władzy wykonawczej w trakcie trwania kadencji, Zarząd Związku Miast Polskich przypomina swoje stanowisko z dnia 14 lutego 2020 roku.

Biorąc pod uwagę wskazane wówczas argumenty domagamy się, aby:

1. Wykorzystać sprawdzone rozwiązanie zawarte w artykule 28g ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, przypisujące obowiązki prezydenta (burmistrza, wójta) jego zastępcy (lub pierwszemu zastępcy, jeżeli zastępców jest wielu), w sytuacji, gdy prezydent (burmistrz, wójt) nie może pełnić swoich obowiązków ze względu na tzw. przemijającą przeszkodę, a więc na przykład w razie choroby trwającej powyżej 30 dni, do zapewnienia ciągłości i sprawności funkcjonowania samorządu gminnego w okresie od dnia wygaśnięcia mandatu wójta (burmistrza, prezydenta) do dnia objęcia mandatu przez nowego wójta (burmistrza, prezydenta), wyłonionego w wyborach bezpośrednich.
2. Wprowadzić zmianę przepisów ustawy o samorządzie gminnym w art. 28e, art. 28f, art. 28h i art. 28g w taki sposób, aby wprowadzić zasadę generalną, że prezydenta (wójta, burmistrza) w razie jego nieobecności, zarówno krótkotrwałej jak i tej związanej z wygaśnięciem mandatu, zastępuje jego zastępca i wykonuje zadania z pomocą kierownictwa gminy (innych zastępców, jeżeli są, sekretarza i skarbnika).
3. Jeżeli nie ma możliwości przejęcia zadań i kompetencji prezydenta przez zastępcę - ustawowo przesądzić powierzenie tych obowiązków w okresie przejściowym sekretarzowi gminy.
4. W celu zagwarantowania przejrzystości działania samorządu lokalnego oraz formalnego potwierdzenia stanu faktycznego zobowiązać ustawowo premiera do potwierdzenia formalnym aktem faktu pełnienia obowiązków organu wykonawczego przez osobę, która na mocy ustawy przejmuje tę funkcję w terminie 14 dni od daty wygaśnięcia mandatu. Jeżeli premier nie wykona obowiązku w tym terminie, potwierdzenia stanu faktycznego dokonuje inny wskazany ustawowo organ.

Uzasadnienie

To najprostszy i najefektywniejszy kierunek zmiany mającej na celu zagwarantowanie ciągłości działania gminy na wypadek wcześniejszego wygaśnięcia mandatu wójta, praktycznie nierodzący żadnego ryzyka.

Rozwiązanie to likwiduje zagrożenie, które niejednokrotnie stało się faktem w okresie rządów Prawa i Sprawiedliwości, kiedy to polityczne układanki i chęć przejęcia władzy wykonawczej w opozycyjnym wobec rządu samorządzie lokalnym, a nie dobro samorządu i mieszkańców gminy, przesądzały o wskazaniu osoby pełniącej obowiązki prezydenta miasta (wójta, burmistrza).

Naturalnym, dla zapewnienia sprawności realizacji zadań w okresie przejściowym, jest wykorzystanie potencjału najlepiej przygotowanego do tej roli zespołu ludzi.

W mniejszych jednostkach, w których niejednokrotnie organ wykonawczy nie ma zastępców i deleguje szereg zadań sekretarzowi, postulujemy o powierzenie obowiązków właśnie temu najwyższemu rangą urzędnikowi. Od 2009 r. (z dniem wejścia w życie nowej ustawy o pracownikach samorządowych) to stanowisko zmieniło charakter – z politycznego (obsadzanego poprzez powołanie) na urzędnicze (obsadzone w oparciu o umowę o pracę). Zmiana ta miała na celu ustabilizowanie sytuacji na najwyższym poziomie zarządzania jednostką samorządu terytorialnego, w tym zapewnienie ciągłości działania administracji samorządowej - niezależnie od kadencyjności jej organów: stanowiącego i wykonawczego. Art. 33 ust. 4 ustawy o samorządzie gminnym zrównuje kompetencyjnie sekretarza z zastępcami – prezydent może powierzyć prowadzenie spraw miasta zarówno zastępcom, jak i sekretarzowi. Powierzenie więc sekretarzowi miasta kierowania jednostką samorządu terytorialnego w okresie przejściowym, w przypadku braku zastępców, wydaje się naturalną konsekwencją zrównania jego roli w mieście z innymi stanowiskami zaliczanymi do ścisłego kierownictwa.

Dąbrowa Górnicza, 15 grudnia 2023 r.

Za Zarząd
(-) *Zygmunt Frankiewicz*
PREZES ZWIĄZKU